

**Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»**

Кафедра музичного мистецтва і хореографії

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ХОРЕОГРАФІЧНИХ
ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Для здобувачів спеціальності В6 Перформативні мистецтва, ОПП
«Хореографія» другого (магістерського) рівня вищої освіти**

ОДЕСА 2026

Укладач: *Реброва Олена Євгенівна*, доктор педагогічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту музичного і перформативного мистецтва та соціокультурних практик

Затверджено вченою радою Університету Ушинського. Протокол від 25 червня 2026 року №15.

Реброва, О. (2026). Методичні рекомендації до самостійної роботи та практичних занять з освітнього компоненту «Теорія і методика викладання хореографічних дисциплін у закладах вищої освіти». Для здобувачів спеціальності В6 Перформативні мистецтва. ОПП Хореографія. Одеса. ПНПУ імені К.Д. Ушинського. 41 с.

Рецензенти:

Мартинюк Т.В., доктор мистецтвознавства, педагогічних наук, професор, завідувач кафедри мистецької освіти і візуально-музичних практик Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Степанова Л.В., кандидат педагогічних наук, доцент завідувач кафедри музичного мистецтва і хореографії Д.З. «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського».

Методичні рекомендації розроблено відповідно робочої програми ОК «Теорія і методика викладання хореографічних дисциплін у закладах вищої освіти» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності В6 Перформативні мистецтва, Хореографія. Зміст програми та методичних рекомендацій урахує концепцію основні компетентності та програмні результати навчання, що забезпечує ОК.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Опорний конспект лекцій Питання для перевірки знань та самостійної роботи	8
Тематика практичних занять та самостійної роботи	36
Індивідуальні навчально-дослідні завдання	38
Рекомендовані джерела інформації	39

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета навчальної дисципліни: Викладання навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання хореографічних дисциплін у закладах вищої освіти» забезпечує педагогічну підготовку та методичну хореографічну компетентність майбутніх викладачів хореографічних дисциплін, керівників хореографічних колективів, балетмейстерів на основі засвоєнні ними специфіки організаційно-методичної системи у педагогічних закладах вищої освіти, організаційних засад освітнього процесу та практичного опанування методів викладання хореографічних дисциплін.

Передумови для вивчення дисципліни: вивчення навчальної дисципліни «Теорія і методика викладання хореографічних дисциплін у закладах вищої освіти» здійснюється паралельно за такими дисциплінами, як: «Методологія і методи досліджень культурології, мистецтва та мистецької педагогіки», «Організація та художнє керівництво професійним/аматорським колективом», «Інновації проєктної діяльності хореографа», та інші, що формують компетентності викладача хореографічних дисциплін, здатного гнучке застосовувати інновації мистецької освіти та екстраполювати їх на хореографічну творчу діяльність (викладацьку, балетмейстерську, виконавську).

Очікувані програмні результати навчання.

ПРН10. Організовувати освітній процес у закладах вищої освіти відповідно до законодавчої та нормативно-правової бази, враховувати особливості його планування у відповідності до специфіки підготовки фахівців, застосовувати механізми забезпечення високої якості освіти.

ПРН11. Застосовувати ефективні методики викладання хореографічних дисциплін, розробляти і впроваджувати авторські методики та технології задля оптимізації освітнього процесу.

ПРН12. Сприяти різнобічному розвитку здобувачів освіти, використовуючи мистецько-педагогічний потенціал хореографічного мистецтва.

ПРН13. Вміти створювати різні види навчально-методичних видань (навчальні програми, методичні рекомендації, навчальні посібники тощо) з хореографічних дисциплін у закладах вищої освіти.

Очікувані результати навчання дисципліни:

знає:

- функціональність хореографії у культурному сучасному середовищі;
- нормативні документи та методичний матеріалі щодо організації освітнього процесу з хореографічних дисциплін у закладах вищої освіти;
- сутність організаційно-методичної системи підготовки фахівців у галузі хореографічної та хореографічно-педагогічної освіти, її компоненти та функції;
- основні педагогічні принципи та педагогічні умови уроків мистецтва та викладання хореографічних дисциплін;
- методи викладання мистецтва та основні методи викладання хореографічних дисциплін за видами, зокрема;
- закономірності творчого процесу в галузі хореографії та методах творчого розвитку здобувачів;
- методичні засадику композиції практичного заняття, методик у створення комбінаційних вправ;
- актуальні професійні компетентності і професійно-особистісні якості фахівців у галузі хореографії для реалізації педагогічного потенціалу мистецтва танцю;
- технології проведення хореографічних занять у ЗВО

уміти:

- демонструє здатність керувати освітнім процесом у хореографічно-виконавських, композиційних, концертних формах діяльності студентів;

- спостерігає, аналізує та пояснює дані спостережень за проведенням уроку хореографії за видами, узагальнює методичний досвід;
- володіє вміннями теоретико-методичного моделювання занять з хореографічних дисциплін;
- виявляє орієнтацію в змісті методичного комплексу хореографічних дисциплін та застосовує його під час асистентської практики;
- розробляти методичні рекомендації відповідно до педагогічних завдань;
- ілюструє практичне використання знань про різноманітні види хореографічного мистецтва в професійній діяльності;
- пояснює методику виконання програмних рухів, грамотно їх демонструє;
- самостійно вибудовує композицію занять хореографією відповідно з цілями та завданнями етапів навчання;
- застосовує та модифікує вироблені способи та прийоми професійної діяльності;
- демонструє здатність до самодослідженням з метою удосконалення своїх професійних компетентностей та професійно-особистісних якостей;

Здобувачі, які використовують ШІ для допомоги у виконанні завдань, зобов'язані:

- у передмові зазначити факт використання ШІ у роботі.
- пояснити як саме ШІ допоміг у створенні тексту (генерація ідей, перевірка фактів, формулювання висновків).
- пояснити, які частини тексту були створені за допомогою ШІ і в яких аспектах вносено власні корективи

Процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті Перезарахуванню підлягають лише ті результати навчання (знання, вміння), які відповідають програмним результатам навчання або змісту навчальних тем дисципліни «Методологія і методи досліджень мистецької педагогіки та освіти».

Унаслідок досягнення результатів навчання здобувачі вищої освіти в контексті змісту навчальної дисципліни мають опанувати такі компетентності

Унаслідок досягнення результатів навчання здобувачі вищої освіти у контексті змісту навчальної дисципліни мають опанувати **такі компетентності:**

СК5. Здатність забезпечувати високу якість організації, планування та реалізації навчального і виховного процесу в сфері хореографічного мистецтва в закладах вищої освіти.

СК6. Здатність розробляти і впроваджувати авторські інноваційні педагогічні та мистецькі методики та технології.

СК7. Здатність розробляти індивідуальну стратегію навчання та виховання здобувача освіти у відповідності до особистісних якостей з метою розкриття його творчого потенціалу.

СК8. Здатність створювати навчально-методичне забезпечення з хореографічних дисциплін у закладах вищої освіти.

Міждисциплінарні зв'язки:

Здобувачі вивчають такі дисципліни, що мають міждисциплінарні зв'язки з ОК 07 «Теорія і методика викладання хореографічних дисциплін у закладах вищої освіти», а саме: «Методологія і методи досліджень культурології, мистецтва та мистецької педагогіки», «Герменевтичний практикум з мистецтва», «Зарубіжна та українська хореографічна освіта», «Міждисциплінарні та поліхудожні основи хореографічної творчості» та ін., які забезпечують інтегральність мислення, якісний художній світогляд, що стає ґрунтом в методико-практичній діяльності магістрантів-хореографів.

**ОПАНОВУЮЧИ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗДОБУВАЧ ПОВИНЕН ДОТРИМУВАТИСЯ ПРИНЦИПІВ
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ:**

- сумлінно, вчасно й самостійно (крім випадків, які передбачають групову роботу) виконувати навчальні завдання, завдання проміжного та підсумкового контролю;
- бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами;
- ефективно використовувати час на навчальних заняттях для досягнення навчальних цілей, не марнуючи його на зайві речі;
- сумлінно виконувати завдання з самостійної роботи, користуватися інформацією з надійно перевірених джерел, опрацьовувати запропоновані та додаткові літературні джерела та Інтернет-ресурси.
- у випадках, коли здобувач освіти бездумно використовує контент ІІІ, не докладаючи зусиль для його аналізу, викладач не зараховує (оцінка 0) роботу, з дозволом повторного виконання завдання.

**ОПОРНИЙ КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ ТА ПИТАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ
ЗНАНЬ**

**Модуль 1. Теоретичні основи організаційно-методичної системи
підготовки майбутніх викладачів хореографічних дисциплін**

Тема 1. Хореографічна-педагогічна освіта в соціокультурному просторі

Явища, що динамізують зміни освітнього простору, переважно торкаються гуманітарної освітньої галузі, передусім, мистецької освіти. Прикладом є хореографічна сфера як педагогічна галузь. Довгий час хореографія вважалася академічним видом виконавства, якому навчали в хореографічних школах та училищах, або аматорського, до якого відносилися хореографічні колективи народного танцю, колективи самодіяльності. Поступово склався прошарок представників спортивно-бальної хореографії,

який також вважався дещо елітним, таким що межує зі спортом та готує танцюристів до важких змагань. Однак, згодом танець стає дуже популярним видом мистецтва серед молоді, він активно входить до молодіжної субкультури, заповнює досуг молоді.

На початку 21 століття в мистецькому педагогічному середовищі спостерігається «хореографічний бум». Заняття хореографією відволікають дітей від комп'ютерної віртуальної реальності, створюють можливість для їхнього гармонійного розвитку.

Привабливість хореографічного мистецтва як засобу естетичного розвитку дітей поширилося наприкінці 20 століття. Уже на початку 21 створилася фахова галузь «Хореографія»*, яка увійшла до напрямку «Мистецтво», але з перевагою на викладацький, методико-педагогічний сегмент.

В умовах інформаційного суспільства реалізується освітня парадигма, що не враховує потребу його гуманізації. Процес уніфікації та конкретизації вимог до педагогічної професії у міжнародному просторі вищої освіти, зокрема, ідея підвищення статусу її мистецького компонента, потребує наукового забезпечення. Підготовка майбутніх учителів та викладачів хореографії в системі вищої освіти виникає в практиці української вищої школи наприкінці ХХ ст. Майже всі університети України, де є інститути або факультети мистецтв, отримали ліцензію на підготовку вчителя хореографії. Разом з тим, розвивається прошарок вищої освіти з підготовки хореографів постановників, артистів, які отримують вищу освіту в галузі культури і мистецтво. У Львівському національному університеті Івана Франка створено умови отримання третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти з галузі знань Культури і мистецтва, спеціальності 024 Хореографія. Зазначена спеціальність за уніфікованою до європейських шифрів спеціальності позначена як В6 – Перформативні мистецтва, спеціалізація Хореографія. Між тим, наукових досліджень з проблематики хореографічної освіти як вищої школи, так й інших ланок, вкрай недостатньо. Отже, практика певним чином

випереджає теорію, що є суперечливим явищем та актуалізує потребу нагального науково-теоретичного обґрунтування феномену та категорії «хореографічно-педагогічної освіта», «методика навчання хореографії» (за видами) та ін.

Інтенсивність розвитку хореографічного мистецтва та залучення до нього все більшої кількості дітей та молоді зумовлена багатоплановістю його функцій у суспільстві: естетико-розвивальна, фізично-розвивальна, функція збереження здоров'я, художньо-ментальна, просвітницька, національно-виховна, етно-ідентифікаційна та ін.

У соціокультурному просторі хореографія задіяна у наступних галузях:

Освітня державна галузь: загальноосвітні школи (уроки ритміки, уроки хореографії за вибором адміністрації школи, позакласні заняття, гуртки), позашкільні заклади освіти, будинки дитячої творчості; дошкільна освіта; спеціалізовані класи та спеціалізовані школи (спортивні школи); професійні заклад освіти, ВНЗ (класичні, педагогічні).

Приватні освітні установи: приватні школи, дитячі садочки, школи раннього розвитку, хореографічні студії для дорослих;

Мистецька освітня галузь: спеціалізовані школи мистецтва; хореографічні студії, спортивно-бальні клуби; училища мистецтва і культури, ВНЗ мистецтва і культури.

Мистецька виконавська галузь: хореографічні колективи, балетні трупі, хореографія у театрі, мюзиклах, кіно; військові хореографічні ансамблі, хореографічні ансамблі за видами хореографії тощо.

Мистецька галузь розважального напрямку: шоу програми, хореографічні шоу-проекти; хореографія у бізнесі відпочинку тощо.

Хореографічні конкурси і фестивалі (за видами)

Хореографія у фітнесі, спортивно-оздоровчих клубах.

Зазначене має бути враховано під час підготовки майбутніх танцівників, що забезпечує їхню конкурентоспроможність на ринку праці.

Питання для перевірки знань та самостійної роботи

1. Історична зумовленість активізації розвитку хореографічного мистецтва.
2. Чинники створення хореографічно-освітньої галузі.
3. Функції хореографії у соціокультурному просторі.
4. Соціокультурні галузі, де задіяна хореографія як вид мистецтва.
5. У яких освітніх установах здійснюються хореографічні заняття.

Завдання:

1. Навести приклади реалізації функцій хореографії
2. Навести приклади організації хореографічних занять, діяльності тощо в закладах культури, мистецтва, освіти в Одесі та області. Можливі інші регіони.

Задля виконання завдань рекомендовано спиратися на власний досвід, на реальну практику або скористатися дослідницьким методом і знайти інформацію в наукових та інформаційних джерелах.

Тема 2. Організаційно-методична система підготовки хореографів

Сучасна освіта стратегічно спрямована на досягнення мети – підготовку фахівця, конкурентоспроможного на ринку праці в соціокультурному середовищі, що відповідає державно-національним інтересам і потребам, а також у полікультурному середовищі, що відповідає глобалізаційним тенденціям розвитку багатьох країн світу та відкритості сучасного суспільства. Щодо тактичних дій – вони і складають саме ту автономність кожного ВНЗ, навіть кожної кафедри, яка на науково-доказовому рівні доводить ефективність запропонованих методів для досягнення стратегічної мети.

Системний підхід є достатньо обґрунтованим у педагогічних дослідженнях. У педагогічних досліджень з методики навчання мистецтву існують системи переважно локального характеру, які визначають структурність якогось феномену та його функціональність, а також достатньо складні феномени, тобто ті, які найбільше відповідають характеру цілісності,

багатоаспектності, інтегрованості. До складних систем у мистецькій освіті відносяться процеси формування таких інтегрованих утворень, як художня культура особистості, художньо-естетичний досвід, духовна культура, духовний потенціал, художньо-ментальний досвід, професійне становлення вчителя тощо (І.Зязюн, О.Олексюк, Г.Падалка, О. Реброва, О.Рудницька, О.Щолокова та інші.)

Існують певні різновиди педагогічних процесуальних систем, які змінюються залежно від фахового навчання. Крім того, створюються «моно дидактичні системи» або локальні системи, що відображують розвиток окремого сегменту у цілісному процесі управління якістю освіти. Спільними для всіх цих систем є наступні атрибути: *мета*, яка визначає кінцевий результат процесу функціонування системи; її методологічне підґрунтя та наукові положення. На їх основі виокремлюються принципи, фактори, наукові підходи, концептуальні позиції щодо сутності визначеного феномену або сегменту.

Важливо звернути увагу на об'єктивно існуючи обставини відкритих систем, що розглядаються крізь призму синергетичного або стохастичного підходів. Як відомо, стохастичні явища характеризуються імовірнісним принципом виникнення; в мистецькій освіті вони простежуються крізь призму соціокультурного середовища (реклами, моди, зміни культурних потреб тощо). Навіть той факт, що здобувачі сполучають навчання і роботу за фахом створює умови для відкритою системи організації освітнього процесу. Іншим чинником активного застосування відкритих систем є підтримання здобувачів в їх можливостях здобувати освітні послуги в неформальній освіті.

Завданням системи є створення освітнього комплексу, який забезпечує якість освіти. Для цього здійснюється вибір основних характеристичних конструктів, які здатні координувати весь комплекс дій учасників освітнього процесу. Організаційно-методична система створюється на основі наступних діменсиональних властивостей: функціональність, процесуальність, підпорядкованість стратегії управління якістю освіти, структурність,

змістовність, якісність. Вони зумовлюють включення у систему наступних компонентів: методологічний, методичний, теоретико-змістовний, організаційний.

Методологічний забезпечує вибір наукових підходів, принципів з урахуванням визначених факторів впливу на духовний світ особистість. Найбільш вагомим та традиційно застосованими є культурологічний, аксіологічний, індивідуально-творчий підходи.

Теоретико-змістовий компонент спрямований на вибір навчального матеріалу відповідно до поставлених програмних вимог, водночас, він містить і художньо-змістовий, художньо-ілюстративний добір інформації.

Методичний компонент охоплює педагогічні умови, методи, які застосовуються на певному етапі, техніки тощо. Педагогічні умови як спеціально створені обставини, а також спеціально створені педагогічні ситуації (О.Рудницька) в мистецько-освітньому процесі виконують роль своєрідного управління художньо-творчим розвитком учасників освітнього процесу. Вони обираються відповідно до визначених наукових підходів, координуються з принципами та зумовлюють вибір методів. Логіка їх застосування переважно є етапною, між тим можуть бути запровадженні наскрізні умови, які цілеспрямовано підтримуються в експериментальному або педагогічному режимі.

Організаційний компонент може вважатися унікальним саме для мистецької ланки середньої освіти, що зумовлено низкою факторів, а саме:

- постійне скорочення навчального часу на уроки мистецтва спонукає до пошуку інноваційних організаційних форм здійснення художньо-естетичного розвитку школярів.
- тяжіння до інтеграції мистецьких дисциплін, що є наслідком об'єктивно існуючого мистецького синтезу, який періодично актуалізується в певних історико-культурних зрізах починаючи з виникнення мистецтва у стародавні часи;

– динамічно розвиваюча затребуваність організації позакласної художньо-творчої діяльності школярів, відкритість системи позашкільної ланки освіти для засвоєння різних видів мистецтва, зокрема музики та особливо хореографії;

– потужний потенціал проектних технологій, які є гнучкими, мобільними за формою організації та усталеними за змістом і низкою виховних завдань, які є альтернативною формою навчання музики та хореографії по відношенню до усталеної класно-урочної системи.

Організаційно-методичні системи навчання мистецтву є досить різноманітними. Середня освіта також має мистецьку ланку та послуговується різними організаційними формами навчання мистецтву школярів. Отже підготовка майбутніх учителів музики та хореографії має бути зорієнтована на різноплановість організаційних форм, їх інноваційний потенціал та соціокультурні та виховні функції, до яких ми відносимо й профорієнтаційну в системі середньої освіти.

Оскільки останнім часом спостерігається стійка тенденція до скорочення годин навчання мистецтву в робочих планах шкіл, училищ, ВНЗ, пошук найбільш оптимальних організаційно-методичних систем стає найактуальнішою проблемою.

Питання для перевірки знань

1. Стратегія і тактика побудови системи освіти, її проекція на мистецьку, зокрема, хореографічну освіту.
2. Сутність системного підходу.
3. Дослідження організаційно-методичних систем та їх класифікація.
4. Сутність поняття діменсій у контексті побудови системи.
5. Мета та завдання організаційно-методичних систем.
6. Компоненти організаційно-методичних систем.

Завдання для виконання.

- Представити процес хореографічного навчання крізь призму дімєнсіонального підходу.
- Розкрити зміст кожного компоненту системи в проекції хореографічного навчання за видами хореографії.
- Представити приклади відкритої системи навчання мистецтва танцю в сучасному соціокультурному просторі.
- Приклади формальної, неформальної та інформальної освіти відповідно до хореографічного навчання..
- Проаналізувати наявну організаційно-методичну систему підготовки хореографів в ЗВО.
- Проаналізувати зміст та структуру нормативних документів, що забезпечують освітній процес: освітньо-професійна програма, навчальний план, робочі програми освітніх компонентів.

Тема 3. Поліпарадигмальність науково-педагогічних підходів до підготовки фахівців у галузі хореографії.

Будь-який освітній процес розгортається в контексті соціально-педагогічного простору, організованого з тих чи інших парадигмальних законів, що визначають вибір цінностей, результатів, методик і технологій, нормативів, регламентуючи педагогічну діяльність. До недавнього часу вітчизняна система освіти розвивалась на основі монопарадигмального бачення освітньої практики. У педагогічній лексикографії застосовується поняття «поліпарадигмальність». Воно позначає наукову стратегію із застосуванням декількох методологічних систем, що дозволяє побудувати або змодельовати найбільш повну картину освітнього процесу у вигляді теорії, здійснити рефлексію цілісності педагогічного процесу, актуалізувати його інтеграційність, міжпредметність, співтворчість та співпрацю. Різні погляди вчених на багатовекторну сутність освітнього процесу визначають поліпарадигмальність останнього та зумовлюють можливість застосування

поліпарадигмального підходу в дослідженнях та науковій інтерпретації складних явищ.

У контексті поліпарадигмальності розглядається концепція педагогіки свободи, поняття академічної свободи, процес розробки індивідуальної траєкторії розвитку та системи створення вибірових дисциплін.

Але суттєвою ознакою поліпарадигмальності є орієнтація на традиційні та інноваційні наукові підходи в підготовці майбутніх фахівців у ЗВО, зокрема, й мистецького профілю.

Для порівняння можна згадати існуючій колись авторитарний підхід. Він має свої ознаки в мистецькій педагогіці також.

До традиційних підходів, які мають свою історію розвитку в науковій галузі, зокрема, й мистецько-педагогічній, можемо віднести: Культурологічний, природовідповідний, індивідуально-особистісний, практико-орієнтований, організаційний та ін. підходи. Традиційні підходи відіграють роль основи для подальшого запровадження інновацій в хореографічно-освітній процес. Індивідуальний підхід як засіб розробки індивідуальної стратегії навчання та виховання здобувачів вищої освіти; врахування індивідуальних особистісних якостей та пошук засобів розкриття творчого потенціалу здобувачів засобами мистецько-педагогічного потенціалу хореографічного мистецтва.

Важливим аспектом є орієнтація на професійні якості майбутнього фахівця. Зазначене позначається поняттям «професіограма». Актуальними якостями майбутнього фахівця в галузі хореографії є творчість, креативність, художньо-образне мислення, що сполучається з кінестетичним мисленням; організаційна культура та культура самоорганізації, вольові якості, дисциплінованість та комунікативність тощо.

Образ мислення: залежно від домінуючого виду мистецтва розвивається його образний інваріант; зокрема у хореографів воно є інтеграційним, синтезованим, оскільки окрім художньо-образного містить й кінестетичне. Окрім того, має значення домінуючий вид хореографії, оскільки танці різних

напрямів містять у собі унікальний педагогічний потенціал. *Інтелектуальна активність* є спільною для всіх учителів мистецьких дисциплін, оскільки вони здійснюють пошуково-аналітичну діяльність у роботі над мистецьким твором, що зумовлено вимогою до його інтерпретації. Однак, для хореографа, який створює наочний, реальний, навіть інстоляційний образ життєвих реалій, така аналітична роботи стає більш ґрунтовою та дослідницькою. Вона спрямовує розвиток асоціативних операцій на взаємозв'язок реального життя, його символізації та образного кодування з хореографічною лексикою певних видів танцю та їх ментального походження. *Фахова умотивованість*: для вчителів хореографії фахова умотивованість більш суспільно зумовлена. Їх професійна позиція поєднує бажання власних виконавських досягнень танцюриста з бажанням виразити свої виконавські ресурси на уроках хореографії. Вчитель хореографії виконує роль «граючого тренера», він створює танець сам, він є митець, «архітектор хореографічної композиції». *Ціннісні орієнтації*: для вчителів хореографії є певні переваги в цінностях та пріоритетах, залежно від домінуючого виду танцювального мистецтва. Якщо студенти інтенціонально спрямовані на осягнення та власні результати в народно-сценічній хореографії, то вони більш зорієнтовані на етно-національні, навіть на полікультурні цінності. Представники спортивно-бальної хореографії дотримуються побудованої ними стратегії життя на досягнення мети, подолання перешкод та конкурентоздатність. Більш креативні представники сучасного танцю, а своє ціннісне ставлення до художньої культури в цілому демонструють представники класичної хореографії. Ця тенденційність в уподобаннях спостерігалася під час наших експериментальних досліджень художньо-ментального досвіду майбутніх учителів музики та хореографії. *Творча спрямованість*.. Стосовно студентів-хореографів, то переважна більшість майбутніх учителів хореографії уявляють свою хореографічну кар'єру саме в педагогічній сфері. При цьому творчою реалізацією вони вважають саме створення колективу та здійснення хореографічних постановок у ви конанні його учасників. Для цього хореографам особливо важлива

управлінська, організаційна культура. *Управлінська культура* як фахова якість – цілеспрямоване прагнення та якісна результативність самостійної фахової діяльності з формування художньої культури школярів на основі власної художньої компетентності та регуляторних дій щодо застосування її в художньо-педагогічній практиці. Між тим для вчителя хореографії така управлінська культура сьогодні стає конкурентною необхідною якістю, складається з організаційної ефективності, креативних здібностей, контактності та комунікабельності, толерантності до усіх учасників процесу, гнучкого поєднання особистісних амбіційних стратегій з наполегливою роботою щодо творчого розвитку своїх учнів.

Питання для перевірки знань:

1. Сутність поліпарадигмальності в освітньому процесі.
2. Основні особливості культурологічного підходу у хореографічному навчанні.
3. Основні особливості індивідуального підходу.
4. Основні особливості практико-орієнтованого підходу.
2. Професійні якості хореографа відповідно до профілю навчання та подальшої діяльності.

4. Сміслові ознаки:

- хореографічного мислення;
- інтелектуальної активності;
- фахової умотивованості;
- ціннісних орієнтацій;
- творчої спрямованості;

Завдання для виконання:

- Ознайомитися з нормативними документами ОПП та Стандартом;
- Надати пояснення щодо використання потенціалу занять хореографії (за видами) у підготовці майбутніх фахівців відповідно до

досягнень програмних результатів навчання. Врахувати особливості видів мистецтва танцю.

– Побудувати професіограму викладача хореографії, з урахуванням власного досвіду та спостережень.

Тема 4. Інноваційні науково-педагогічні підходи до підготовки фахівців у галузі хореографії

Інновації в мистецькій освіті зв'язують з інноваціями в культурі, суспільстві. Входження освітньої системи до європейського простору зумовило актуальність застосування інноваційних підходів. Одним з перших серед інновацій рахувався компетентнісний підхід.

Орієнтуючись на нормативне визначення компетентності/компетентностей як «здатності особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості» звертаємо увагу на чотири основні рівня: знання, уміння, комунікації, автономність/відповідальність, які відповідають рамкам кваліфікації. Але для компетентнісного підходу важливим є також досвід застосування набутих якостей, що визначено в кластерах рамки кваліфікації.

Компетентності сьогодні є нормативними кластерами в Освітньо-професійних програмах. Як правило, вони прописані у Стандартах. Відповідно до хореографічної галузі задіяними можуть бути освітній Стандарт з Хореографії всіх трьох рівнів, а також професійний Стандарт Викладача мистецької школи.

Відповідно до інноваційності компетентностей важливо розглядати і відповідні якості, які можуть носити вже новий характер. Зокрема, студентоцентрований підхід, фасилітативні техніки навчання, управлінська культура, яка є складнішою за організаційну, оскільки носить ознаки менеджменту та певні економічні компетенції.

Враховуючи художньо-синтезований зміст хореографії, можна припустити й генералізовану якість хореографічно-педагогічної ментальності викладачів хореографії, а саме: художньо-естетична настанова на передачу

явищ дійсності в руховій пластиці учнів-танцюристів. Це позасвідомо реакція на втілення асоціативних уявлень та емоційних станів або природних явищ засобами хореографічної лексики, це потреба передати відчуття та зорові образи в руховій пластиці, що формується поступово як навичка, яка передається від учителя до учнів продовж їх тривалого сумісного творчого пошуку в хореографічній виконавській самореалізації.

Зазначені якості також кореспондуються з синергійним підходом, який сприяє створенню нової якості на основі кооперації, співтворчості, поєднання нових елементів між собою.

Інноваційним підходом сьогодні вважається проєктний та інноваційно-технологічний. Застосування ІКТ має свою специфіку в хореографії і свої програми. Проєктний підхід спрямований на формування і передачу розкриття образу-ідеї в цілісному драматургічному творі, який складається з елементів-образів, що дозволяють представити зазначену цілісність з різних поглядів.

Інноваційними вважаються компаративістський, акмеологічний, аксеологічний підходи, а також підхід, зв'язаний із застосуванням нейромереж.

Питання для перевірки знань:

- Сутність поняття «інновації» в мистецькій освіті.
- Педагогічний підхід як теоретична основа викладацької діяльності.
- Інноваційні підходи у галузі мистецької освіти, зокрема, хореографії.
- Сутність компетентнісного підходу у парадигмі мистецьких та педагогічних інновацій.
- Сутність проєктного підходу у парадигмі мистецьких та педагогічних інновацій.
- Сутність синергійного підходу у парадигмі мистецьких та педагогічних інновацій.
- Особливості застосування компаративістського, акмеологічного, аксеологічного підходів у парадигмі мистецьких та педагогічних інновацій.

Завдання для виконання:

Опрацювати рекомендовані наукові джерела задля розкриття сутності мистецьких інновацій та їх екстраполяції на хореографічне мистецтво.

На основі аналізу наукових джерел опрацювати сутність та особливості інноваційних підходів, які актуальними для підготовки сучасного танцівника.

Відвідати заняття з хореографічних дисциплін (за вибором), провести спостереження та проаналізувати зміст, завдання, форму знань крізь призму застосованих викладачем підходів.

Підготувати інформацію щодо застосування інноваційних технологій в хореографічних проєктах, навчанні мистецтву танцю.

Модуль 2. Практико-орієнтоване навчання хореографічних дисциплін у закладах вищої освіти

Тема 5. Педагогічні принципи, педагогічні умови викладання хореографічних дисциплін

Принципи мистецької освіти визначають сутність, зміст, провідні вимоги до різних явищ освітнього процесу, зокрема, взаємодії його учасників (учитель, керівник, викладач, учні, вихованці, навіть, батьки, виконання яких передбачає досягнення результативності процесу оволодіння мистецтва. Принципи охоплюють узагальненні закономірності мистецького навчання, органічно пов'язують окремі його елементи в єдине ціле.

На практиці, педагогічні принципи – це керівництво у діяльності і до діяльності. У навчання мистецтву можуть бути застосовані як загальнонаукові, загально педагогічні принципи, так і принципи суто мистецько-педагогічні. До загальних педагогічних принципів, які мають вагоме значення у вивченні мистецтва, слід назвати:

- принцип демократичної сутності національної ідеї;
- дотримання гуманістичних засад освіти;
- педагогічного плюралізму;
- цілісності;

- єдності свідомості та діяльності;
- інтеграції та конвергентності;
- культуровідповідності;
- індивідуалізації;
- рефлексії;

До таких, що відповідають виключно до мистецького навчання, виокремимо такі:

- дотримування наступності мистецької освіти, зокрема, й хореографічної на засадах об'єднання художньо-усталених традицій, академізму, модернізації та оновлення;
- естетичної спрямованості;
- моделювання умов навчання, наближених до реальної художньо-педагогічної практики;
- опори на життєвий контекст художнього досвіду, який застосовується у хореографії;
- поступовості та пролонгованості засвоєння мови мистецтва, зокрема й хореографічної лексики;
- зорієнтованість на формування професійних якостей вчителя хореографії;
- міжпредметних зв'язків та опори на життєві реалії під час створення хореографічних образів;
- стимулювання самоорганізації, самоідентифікації і самомоніторингу у формуванні фахових якостей та фаховому становленні вчителя хореографії.

Педагогічні умови – спеціально створенні обставини чи використовувані обставини мистецького навчання, що забезпечують можливість досягнення його результативності (Падалка Г.М.).

Першочергові педагогічні умови у навчанні мистецтва, які органічно важливі й для навчання хореографії та організації хореографічних занять, Г.Падалка визначає такі:

- Створення позитивної атмосфери навчання.
- Досягнення діалогових засад взаємодії учителя і учня в навчальному процесі.
- Забезпечення пріоритету практичної діяльності.

До **специфічних педагогічних умов у хореографічному навчанні** слід віднести також: забезпечення художньо-відповідного музичного супроводу та стимулювання до його якісного сприйняття; орієнтація на хореографічно-творчу взаємодію учасників-виконавців; орієнтація на гармонійний розвиток фізичних, творчих, образно-кінестетичних та музичних потенціалів учасників навчального процесу.

Педагогічні умови індивідуального спрямування

Стимулювання здатності до рефлексії власних танцювальних можливостей;

Стимулювання мотивації творчого самовираження в мистецтві танцю;

Активізація самостійності у хореографічному навчанні;

Педагогічні умови стимулювання дослідницької компоненти хореографічної підготовки

Активізація пошуково-пізнавальної діяльності в галузі мистецтва танцю.

Створення крос-навчальної інтеграції та міждисциплінарних зв'язків;

Стимулювання інтересу до розв'язання суперечливих явищ, актуальних проблем в хореографії та викладанні мистецтва танцю.

Питання для перевірки знань:

- Сутність та зміст педагогічних принципів, їх різновиди.
- Основні педагогічні принципи.
- Загальні принципи мистецького навчання.
- Специфічні хореографічні принципи.

- Сутність педагогічних умов
- Основні педагогічні умови
- Специфічні хореографічно-педагогічні умови.

Завдання для виконання:

- Розглянути навчальні плани крізь призму педагогічних принципів. Охарактеризувати їх.
- Навести приклади застосування загальних педагогічних принципів у хореографії.
- Навести приклади застосування специфічних хореографічно-педагогічних принципів.
- Навести приклади застосування загально-мистецьких педагогічних умов.
- Навести приклади застосування специфічних педагогічних умов.

Тема 5. Класифікації методів навчання мистецтву У

мистецькій педагогіці під методами розуміють систему упорядкованих засобів впливу на засвоєння тих або інших пізнавальних, творчих, розвивальних, виконавських та інших конструктів, що стають педагогічним ресурсом освітнього процесу, спрямованого на розв'язання художньо-навчальних або художньо-розвивальних, творчо-діяльнісних завдань.

Гуманістична парадигма мистецької освіти налаштовує на двобічний, діалогічний процес навчання, в якому учень або студент є активним суб'єктом навчання.

Теорія і практика послуговується класифікацією методів навчання. Науковці обирають свою концепцію задля розробки такої кваліфікації. Г.Падалка пропонує наступну класифікацію методів навчання мистецтву, котра у цілому підходить і для хореографічного навчального процесу у вищій школі.

1. За джерелами передачі та характером сприйняття художньої (хореографічної) інформації.

2. Відповідно з характером мистецької діяльності.
3. Відповідно з характером художніх завдань за етапами навчання.
4. Залежно від завдань розвитку особистісних художніх властивостей учнів.

1. До першої групи належать *словесні методи* (бесіди, пояснення, розповідь, вербалізація хореографічного образу, поточний коментар, обговорення тощо); *демонстративно-образні* (наочні, ілюстрації, фрагментарні демонстрації, відео-матеріал тощо); *художньо-творчі* – практичні (художнє вправлення, багаторазове повторення мистецький дій, виконання етюдів, створення ескізів), імпровізаційні вправи, варіативна розробка образів, інтерпретаційні завдання, створення художніх образів. Останній метод спирається на життєвий досвід та втілення елементів та образів буття засобами пластичних рухів.

2. До другої групи відносяться методи наслідування, точного *копіювання* якісних зразків виконання екзерсису; *репродуктивні методи*, що спрямовані на повторення вивченого та опрацьованого матеріалу у нових умовах, у нових педагогічних ситуаціях; вони передбачають більшу самостійність дій; *інтерпретаційні* методи спрямовані на творче опрацювання твору або образу, який вже опрацьовано; *творчі методи* спрямовані на створення власних композицій, зразків, комбінацій за певними образами,

3. До третьої групи включено *ознайомлюванні* методи, які спираються на установку викладача: вступне слово, пояснення поставлених завдань, спираючись на попередній досвід, активізація асоціативних зв'язків; *методи опрацювання* спонукають до творчого самовираження; *створення художніх образів*, що спрямовані на якісну самостійну творчу роботу через збудження уяви, фантазії, емоційно-художніх переживань, пошуково-творчу ініціативу тощо.

4. До четвертої груп відносять: стимулювання художнього навчання; активізацію художньої діяльності; пролонгований художній тренінг, художньо-психологічну підтримку; регуляцію вольових зусиль.

Звертаємо також увагу на метол руйнації стереотипів, спрямований на рефлексії стереотипів суспільної або фахової свідомості стосовно певних образів або техніки їх виконання. *Теоретичний метод порівняння* дозволив студентам здійснити наукові операції мислення з художніми текстами: з'ясовувалося спільне та відмінне в формоутворенні: елементарні повтори, їх драматургічне навантаження в музиці та хореографії.

- Можна зорієнтуватися на іншу класифікацію:
- Пізнавально-когнітивні методи, що стимулюють засвоєння інформації: методи візуалізації та вербалізації хореографічних знань.
- Розвивально-фізіологічні методи, які спеціально застосовуються викладачами з метою усунення фізіологічних недоліків та покращення фізіологічно-хореографічних здібностей (розтягування, поступове ускладнення рухів, рефлексія відчуттів навантаження та корегування зміни станів напруги та звільнення тощо);
- Методично-орієнтаційні, що спрямовані на осмислення методичних завдань щодо виконання екзерсисів (розкладка рухів, вправ, створених самостійно).
- Образно-композиційні методи, що стимулюють самостійний творчий пошук у розробці композиції.
- Творчо-стимулюючі методи: метод хореографічного показу, ігрові методи, імпрровізаційні тощо.
- Важливими є методи діагностики, які розробляються відповідно до виду танцю.

Питання для перевірки знань:

- Сутність методів у хореографічному та мистецькому навчанні : спільні та відмінні риси.
- Класифікація методів навчання мистецтву.
- Особливості застосування методу словесного пояснення хореографії.

- Особливості застосування наочних методів в сучасних умовах освітнього процесу.
- Доцільність застосування методу показу в навчанні мистецтву.
- Які саме методи сприяють творчому розвитку студентів
- Які методи орієнтують на формування композиційних умінь.

Завдання для виконання:

Проаналізувати наукові джерела та відвідати заняття з хореографії з метою визначення щодо практичного застосування загальних методів навчання мистецтву.

Здійснити спробу класифікувати визначені методи.

Спробувати створити класифікацію методів, спираючись на власний досвід навчання.

Тема 6. Методи навчання мистецтву танцю та їх застосування у хореографічно-освітньому процесі ЗВО.

Сутність методів у хореографічному та мистецькому навчанні: спільні та відмінні риси. Класифікації методів навчання мистецтву: за джерелами передачі та характером сприйняття художньої (хореографічної) інформації; відповідно з характером мистецької діяльності; відповідно з характером художніх завдань за етапами навчання; залежно від завдань розвитку особистісних художніх властивостей учнів. Особливості застосування *методу вербалізації* у хореографії. Особливості застосування *наочних методів* у хореографії (застосування відео, ІКТ тощо). *Розвивально-фізіологічні методи*, які спеціально застосовуються викладачами з метою усунення фізіологічних недоліків та покращення фізіологічно-хореографічних здібностей (розтягування, поступове ускладнення рухів, рефлексія відчуттів навантаження та корегування зміни станів напруги та звільнення тощо). Методично-орієнтаційні міні-проекти і технології, що спрямовані на осмислення методичних завдань щодо виконання екзерсисів (розкладка рухів, вправ, створених самостійно). *Образно-композиційні методи*, що стимулюють

самостійний творчий пошук у розробці композиції. *Творчо-стимулюючі методи*: метод хореографічного показу, ігрові методи, імпрровізаційні, рольові технології тощо.

Застосування наочних та вербальних методів у хореографічно-освітньому процесі передбачають поєднання показу та методичного коментаря. Важливим аспектом є запровадження таких методів в онлайн навчанні.

Особливості застосування когнітивно-аналітичних методів в хореографії – шлях формування професійного мислення та готовність самостійно створювати композиції, етюди, розробляти критерії оцінювання як композицій, так і їх виконання.

Метод багаторазового повторення та варіативності у хореографічному навчанні – його мета та доцільність зв'язані з опрацюванням техніки виконання та запам'ятовування вправ, етюдів тощо. Метод активізації візуального сприйняття збагачує образний фонд репрезентацій. Метод розширення структурного складу танцювальних рухів дозволяє поступово підходити до імпрровізаційних технік та ускладнення виконавської лексики. Метод міжпредметних зв'язків розширює художній світогляд та дозволяє урізноманітнити засоби втілення хореографічного образу.

Питання для перевірки знань

Як співвідносяться загальні методи навчання мистецтву та спеціальні методи навчання хореографії.

Які методи є актуальними саме для навчання мистецтва танцю.

Яким чином застосування методів співвідноситься з етапами навчання та із завданнями освітнього процесу з хореографії у ЗВО.

Завдання для виконання

– Навести приклади застосування наочних методів навчання хореографічних дисциплін (за вибором).

- Навести приклади застосування методу вербалізації на заняттях хореографії.
- Розробити фрагмент уроку хореографії із застосуванням методів творчого розвитку.
- Здійснити презентацію методів хореографічного навчання відповідно до поставленої мети та мистецько-педагогічних завдань.

Тема 7. Практика підготовки та проведення хореографічного уроку (за видами).

Урок хореографія – основна форма занять танцями, основна мета якого полягає у формуванні хореографічної культури особистості на технологічно-виконавському, художньо-образному, індивідуально-розвивальному рівнях.

Урок з хореографії як основна форма занять танцями має свої різновиди. Види уроків з хореографії: навчальний, тренувальний, контрольний, розмінковий, показовий. Кожний з видів хореографічного уроку має мати сформульовану мету, завдання та структуру, яка дозволяє їх досягти. Урок хореографії також здійснюється на основі педагогічних умов і методів їх реалізації.

Важливим аспектом є врахування спільних та відмінних особливостей видів мистецтва танцю, що має бути враховано в конструкції уроків. Традиційними для класичного і народно-сценічного танцю, українського танцю є прави біля станка, на середині залу та етюди. Різні вправи та методи їх опанування урізноманітнюють уроки хореографії. Сучасні види танцю проводяться за іншим складниками. Але має бути розмінкова частина, повторення лексичних вправ та етюди. Можливі ігрові форми: батли, імпровізаційні етюди тощо.

Синтез мистецтв у контексті творчої взаємодії реалізується через добір костюму, предметів та акторської гри як засобу художньої виразності. Творчий пошук та феномен авторської автономії та відповідальності в хореографічній творчості та інноваційній педагогічній діяльності.

Зробимо теоретичне узагальнення. Залежно від педагогічних цілей та завдань учитель хореографічної дисципліни будь-якого виду танців орієнтується на такі види уроків:

Навчальний, який присвячений освоєнню окремих елементів. Одночасно з цим вирішуються завдання фізичного розвитку, виховання музикальності, виразності. Навчальний урок притаманний переважно підготовчого періоду тренування. Характерними особливостями його є використання роздільного методу проведення вправ з багаторазовим повторенням їх і розчленуванням сполук на окремі компоненти, виконання низки підготовчих вправ, що підводять до "генерального" руху.

Тренувальний, який ставить за мету розвинення фізіологічних властивостей танцюристів, забезпечує підготовку організму до майбутнього опрацювання хореографічних рухів, а також удосконалювати рівень спортивної спроможності, збереження досягнутого рівня спортивної майстерності. Підбір і дозування вправ у такому уроці спрямовані на вирішення завдань спеціально-рухової підготовки, вдосконалення виразності, музикальності, пластики рухів. Особливості здійснення тренувального уроку враховує поступове ускладнення фізичного навантаження танцівника. Обов'язково враховується міжування відпочинку для встановлення дихання

Тренувальний урок може бути насиченим складними елементами, створювати фізичну напругу, що іноді потребує його скорочення в часі.

Контрольний урок – урок, що спрямований на підведення підсумків стосовно освоєння певного розділу хореографічної підготовки. Можливе проведення контрольного уроку у вигляді прийому нормативів, включаючи елементи хореографії в тестах з технічної підготовки (наприклад, виконання перекидного стрибка, стрибка кроком, повороту на 360 ° в рівновагу).

Розминковий урок. Цей урок застосовується з метою розігріву організму і зняття зайвої психологічної напруженості (збудження або, навпаки, загальмованості) під час концертів, фестивалів, конкурсів тощо. У межах цього уроку рекомендовано виконувати стабільний комплекс вправ, що не

перевантажувати студентів-танцюристів, краще, що то були вправи індивідуально підібрані до кожного, що буде створювати умову індивідуальної розминки.

Показовий урок. Такий урок може бути як підсумковий, так і видовищний, що застосовується, наприклад, як майстер-клас. До такого уроку готуються як до виступу: опрацьовуються вправи, екзерсиси, етюди, які виконуються на середині залу і мають вигляд концертного виступу.

Особливості здійснення показового уроку передбачає вибудовану драматургію уроку, можлива цілісна ідея уроку, можлива логіка від простого до складного, від індивідуального до ансамблевого, від техніко-виконавського до художньо-образного. Хореографічні заняття як форма творчої взаємодії передбачає колективні, дуетні форми, вміння співпрацювати з концертмейстром. Сторони творчої взаємодії у хореографії: художньо-творча дія викладача-постановника, концертмейстера та художньо-творча дія виконавців (студентів, учнів, артистів). У контексті творчої взаємодії реалізується комунікативна функція мистецтва танцю, але вона торкається і опосередкованого спілкування з глядачами. Вираз обличчя, міміка танцівника – предмет особливої уваги викладача у всіх видах хореографії.

Зазвичай, хореографічний урок починається та завершується уклоном. Важливо забезпечити якісний музичний супровід. Від якісної гри концертмейстера та відповідності музичного супроводу жанру танцю нерідко залежить цілісне позитивне або негативне враження від уроку.

Урок складається з етапів: підготовчий, основний, заключний. Виконавський матеріал розподіляється від простого до складного таким чином, щоб підготувати виконавців до усього уроку в цілому. У підготовчій частині уроку вирішуються завдання настановного та розцінкового характеру. Засобами, якими вирішуються зазначені завдання, можуть бути різновиди ходьби і бігу, або нескладні танцювальні вправи, які готують суглобово-м'язовий апарат, серцево-судинну і дихальну системи танцюристів.

Біля станка може бути вирішена й основна частина уроку, а може бути й на середині залу у формах етюдів. Заключний етап потребує поступового зниження навантаження за допомогою спеціально підібраних вправ або більш повільних темпів для виконання етюдів. При стомленні для емоційної налаштування до подальшої роботи рекомендується застосовувати танцювальні рухи і комбінації з сучасних танців.

У контексті сучасних концепцій навчання на перший план, замість освітньої, виходить виховна функція дидактичного процесу – формування всебічно та гармонійно розвинутої особистості. Тому, до уроків хореографії є певні виховні вимоги:

- формування і розвиток у виконавців національної свідомості, самосвідомості та ментальності, провідних рис громадянина своєї держави;
- формування в учнів високої духовності, підвалину якої мають становити загальнолюдські, національні та професійні цінності, широка моральна, правова, екологічна, художньо-естетична й фізична культура;
- вміле поєднання дидактичних, розвивальних і виховних завдань кожного уроку у контексті реалізації творчого потенціалу особистості;
- формування (розвиток) мотивації постійного самовдосконалення і змістовної професійної діяльності шляхом реалізації потенційних інтелектуальних, фізичних та творчих можливостей здобувачів;
- підпорядкування виховної мети кожного уроку загальній меті професійного становлення танцівника;
- розвиток здібностей слухати та аналізувати музичні твори, створювати в уяві певні музичні і хореографічні образи, вміти користуватися спеціальною літературою.

Готуючись до уроку хореографії, потрібно ретельно підбирати практичні і теоретичні завдання, які зможуть викликати активний інтерес у студентів, підводити до самоусвідомлення, що допоможе кращому закріпленню знань, адже запам'ятовування через усвідомлення, ґрунтується на розумінні.

Питання для перевірки знань

- Мета і завдання хореографічного уроку.
- Види хореографічного уроку
- Структура хореографічного уроку, завдання кожного етапу
- Особливості здійснення тренувального уроку
- Особливості здійснення показового уроку.
- Особливості уроків за видами мистецтва танцю.
- Функції уроків хореографії.

Завдання для практичного виконання

Скласти план хореографічного уроку за видами хореографії на вибір: навчальний, тренувальний, контрольний, показовий.

Завдання для виконання

- Відвідання різних уроків хореографії та узагальнення характеристики уроків.
- Конкретизувати особливості проведення практичної частини уроків з різних видів хореографії, їх порівняльний аналіз.
- Здійснення розробки уроку з обраного виду хореографії у з вказанням мети, завдань та застосованих методів.
- Скласти план хореографічного уроку за видами хореографії на вибір: навчальний, тренувальний, контрольний, показовий.

Тема 8. Інформаційне та методичне забезпечення освітнього процесу з викладання хореографічних дисциплін у ЗВО.

Освітній процес з теорії і методики навчання хореографічних дисциплін в ЗВО здійснюється на основі загальних та локальних нормативних документів (Закон про вищу освіту, Стандарти, ОПП).

Освітній процес з викладання хореографічних дисциплін забезпечується методичними матеріалом, серед якого в умовах онлайн навчання, вагома значення має застосування інформаційних технологій, створення ресурсної бази відео матеріалу тощо.

Важливе значення має принцип навчання продовж дослідження, оскільки він активізує самостійність здобувачів на пізнавально-пошукову діяльність. Для хореографів є специфіка такої діяльності, оскільки хореографічний твір треба створити та матеріалізувати. Пошук національних, етноментальних передумов розкриття того або того образу, розкриття символіки рухів відповідно творчої ідеї тощо. В Університеті Ушинського наявна практика включення в робочу програму освітнього компоненту ІНДЗ – індивідуальне навчально-дослідницьке завдання. Для хореографів це ІНТЗ – індивідуальне навчально-творче завдання. На виконавських дисциплінах здобувачів створюють етюди, комбінації. При цьому мають обґрунтувати техніку їх виконання та методику опрацювання. Більш складним жанром є курсова робота. Практична підготовка здобувачів реалізується як правило з 2 курсу. Це ознайомлювальна практика, а також різноманітні практики виробничі. У залежності від ОПП, її фокусу, особливостей обираються види практики. Від виконавської до балетмейстерської. Діяльність лабораторій, творчих колективів здобувачів.

Педагогічні технології у хореографічному навчанні реалізуються як екстраполяція загальних освітніх технологій в хореографічно-творчий процес. Такими технологіями є інтеграційні, інформаційно-комунікативні, а головною сучасною технологією стають проєктні технології. Навіть, у Стандартах передбачено творчий проєкт у межах атестаційних іспитів.

Освітньо-професійна програма стає основою розробки методичних рекомендацій у ЗВО, оскільки останні мають орієнтуватися на досягнення конкретних програмних результатів навчання та формувати затверджені в Стандарті компетентності.

Академічна доброчесність у навчанні хореографічних дисципліни у закладах вищої освіти є обов'язковою вимогою, яка реалізується є лише в текстових форматах, але й в творчих постановках.

Методичні рекомендації можуть орієнтуватися також на авторську методику, що відповідає принципу академічної свободи. Разом з тим, авторська методика має забезпечувати вимоги стандартів.

Інноваційні форми хореографічного навчання. Формальна та неформальна освіта, зарахування її результатів в ЗВО.

Питання для перевірки знань

- Основні нормативні документи як основа розробки методичного забезпечення навчання хореографії в ЗВО.
- Інформаційне забезпечення освітнього процесу з викладання хореографічних дисциплін.
- Застосування сучасних технологій навчання у викладанні хореографічних дисциплін.
- Різновиди технологій, алгоритми їх розробки та запровадження.
- Особливості навчання хореографії в дистанційному форматі.
- Академічна доброчесність в творчій діяльності хореографа.

Завдання для виконання

- Розробка ймовірного міні-проєкту з навчання хореографічної дисципліни за вибором.
- Добір методичного інформаційного матеріалу відповідно до поставлених завдань.
- Добір відео матеріалів задля освітнього процесу в онлайн форматі.
- Створення презентації методичної пропозиції авторського характеру.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1 Теоретичні основи організаційно-методичної системи підготовки майбутніх викладачів хореографічних дисциплін		14
1	Тема 1. Хореографічна та хореографічно-педагогічна освіта в соціокультурному просторі. <i>Семінар «Функції хореографії у суспільстві»</i>	4
2	Тема 2. Організаційно-методична система підготовки хореографів. <i>Круглий стіл «Побудова організаційно-методичної системи підготовки хореографів в закладах вищої освіти: приклади відкритих систем»</i>	4
3	Тема 3. Поліпарадигмальність науково-педагогічних підходів до підготовки фахівців у галузі хореографії <i>Семінар «Педагогічний потенціал традиційних науково-педагогічних підходів»</i>	2
4	Тема 4. Інноваційні науково-педагогічні підходи до підготовки фахівців у галузі хореографії <i>Диспут: інновації хореографічної освіти; тренінг автореферентності «Моя професіограма як сучасного хореографа»</i>	4
Модуль 2. Практико-орієнтоване навчання хореографічних дисциплін у закладах вищої освіти		16
5	Тема 5. Педагогічні принципи та педагогічні умови викладання хореографічних дисциплін. <i>Вирішення практичних завдань «Актуальні педагогічні принципи та педагогічні умови в контексті інновацій хореографічної освіти»</i>	4
6	Тема 6. Методи навчання мистецтву танцю та їх застосування у хореографічно-освітньому процесі. <i>Презентація «Методи хореографічного навчання»</i>	4

7	Тема 7. Практика підготовки та проведення хореографічного уроку (за видами). <i>Практичний тренінг «Сучасні аспекти планування та проведення хореографічних уроків (за видами). технології хореографічного навчання: форми методичного забезпечення»</i>	4
8	Тема 8. Інформаційне та методичне забезпечення освітнього процесу з викладання хореографічних дисциплін у ЗВО. Практичний тренінг : <i>Технології хореографічного навчання: форми методичного забезпечення.</i>	4
Разом		30

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма контролю
		Дена форма	Дена форма
Модуль 1 Теоретичні основи організаційно-методичної системи підготовки майбутніх учителів/викладачів хореографічних дисциплін		60	Усне опитування, диспути, круглий стіл, тестування Екзамен
1	Сутність структури та функцій хореографії в освітньому процесі та діяльності викладача хореографічних дисциплін	12	
2	Формулювання та вибір теми навчального заняття	12	
3	Вимоги до рівня музичної грамотності педагога-хореографа у вимірах традиційних уроків хореографії	18	
4	Інтеграція як інновація викладання хореографічних дисциплін	18	
Модуль 2. Практико-орієнтоване навчання хореографічних дисциплін у закладах вищої освіти		50	
5	Специфіка створення навчальних хореографічних форм	10	
6	Методичні аспекти розвитку професійного мислення педагога-хореографа	10	
7	Засвоєння моделей безконфліктної поведінки в процесі реалізації художньо-педагогічних проектів	16	
8	Педагогічний емпайрмент в хореографічній освіті: практичний вектор, навчання продовж життя.	14	
	Разом	110	

Індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ).

Завдання	Кількість годин
Форма: презентація, методична розробка (на вибір здобувача) з проблеми втілення актуальних методів викладання хореографічних дисциплін за видами танців	денна
Студент може виконати ІНДЗ за такими напрямками і формами роботи: – Варіантне втілення методів хореографічного навчання (за видами танців). – Презентація аналітичної роботи за результатами педагогічного спостереження уроків хореографії на основі принципу послідовності ускладнення навчально-хореографічного та виконавсько-технічного матеріалу в методичному контексті. – Розробка різноманітних видів методичного забезпечення хореографічних дисциплін в закладах вищої освіти (відео добір матеріалу з аналітичним коментарем); аналіз уроків та майстер-класів. – Аналіз та узагальнення викладацького досвіду, екстраполяція в асистентську практику: есе – Розробка методичного забезпечення з використанням інноваційних технологій (навчальне відео, застосування онлайн технологій)	10
Усього	10

ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИКОНАННІ ІНДЗ ПОВИНЕН ДОТРИМУВАТИСЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ, НЕ ДОПУСКАТИ АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (відповідно до ст. 69 Закону України «Про вищу освіту»).

Види академічного плагіату:

- копіювання;

- перефразування;
- компіляція;
- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;
- подання як власних робіт (тез, аналітичних звітів, письмових робіт, есеїв тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання.

7. Розподіл балів, які отримують здобувачі за результатами поточного і підсумкового контролю (підсумкова конференція)

Для екзамену:

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота, контрольні модульні роботи тощо)		Разом	ІНДЗ	Екзамен	Сума
Модуль 1	Бали	70	0 – 10	0 – 20	0–100
Тема 1.	0-10				
Тема 2.	0-10				
Тема 3.	0-5				
Тема 4.	0-10				
Модуль 2					
Тема 5.	0-10				
Тема 6.	0-10				
Тема 7.	0-5				
Тема 8.	0-10				

Рекомендовані джерела інформації

1. Волкова Ю.І., Лісовська Н.Ю., Трощенко В.М. Методологічні основи формування здатності майбутніх учителів хореографії до художньо-інтерпретаційної творчості у фаховій діяльності // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2021. № 3 (107). С. 325-335. <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/50.pdf>
2. Камін, В.О. (2020). Методика викладання хореографічних дисциплін : методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів освітнього

- ступеня «Магістр» спеціальності 024 «Хореографія». Київ : НАКККиМ, 2020. 23 с.
3. Кундис, Р., Лавриненко, С. , Никорович, І., Машталер, І., Тіщенко, О. Викладання хореографії у вищій школі в умовах сьогодення. *Вісник науки та освіти*, Серія Культура і мистецтво, 4. С.885-897. <https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/4575>
 4. Лісовська, Н.Ю., Герц, І.І., Мікулінська, О.С. Сучасні виміри народно-сценічної хореографії: діалог культурних традицій та цифрових інновацій. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал*. 2025. № 3. С. 320–325. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2025.344416>
 5. Манелюк, Е. В. (2023). Викладання хореографічних дисциплін в закладах вищої освіти в умовах сьогодення. *Академічні візії*, (15). вилучено із <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/117>.
 6. Основи художньої ментальності хореографічного мистецтва: педагогічна проекція (О.Реброва, С.Шип, О.Вороновська. Н.Батюк, С.Клюєва, Л.Степанова) [Монографія]. Одеса : ПНПУ імені К.Д.Ушинського, 2021. 252 с.
 7. Реброва, О.Є. Теоретичне дослідження художньо-ментального досвіду в проекції педагогіки мистецтва: [монографія]. Друге видання, перероб. і доп. Одеса, ПНПУ імені К.Д. Ушинського, 2023. 310 с.
 8. Реброва, О., Линенко, А., Реброва, Г. Індивідуальне навчально-творче завдання у професійній підготовці здобувачів вищої освіти мистецьких та мистецько-педагогічних спеціальностей. *Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології*, 2022, 3 (117), 273–288.
 9. Gayle Kassing, Danielle Jay-Kirschenbaum, Danielle Mary Jay. (2021). *Dance Teaching Methods and Curriculum Design: Comprehensive K-12 Dance Education*). Human Kinetics. 2021.

Допоміжна:

1. Волкова, Ю.І. Сучасна хореографія як чинник оновлення змісту професійної освіти майбутніх хореографів у закладах вищої освіти. *Перспективи та інновації науки (Серія "Педагогіка", Серія "Психологія", Серія "Медицина")*. 2025. № 6. с.246-255. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-6\(52\)-246-255](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-6(52)-246-255)
2. Мікулінська О. С., Герц І. І., **Волкова Ю. І.** Акторська майстерність як специфічний інструментарій танцю модерн і постмодерн. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал*. 2025. № 2. С. 320–325. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2025.339021>
3. Мікулінська О.С., Лісовська Н.Ю., Трощенко В.М. Музична компетентність майбутніх учителів хореографії як мистецько-педагогічна

проблема. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 1 (105). С. 426-434.

4. Лісовська Н.Ю. (2022). Модель формування професійного іміджу педагога-хореографа // *Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези VIII Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 14-15 жовтня 2022 р.)*. Т.1. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, С. 120-123.

5. Герц І.І., Лісовська Н.Ю. (2023). Особливості багатонаціональної танцювальної культури Закарпаття. *Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства : матеріали і тези IX Міжнародної конференції молодих учених та студентів (м. Одеса, 20–21 жовтня 2023 р.)*. Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2023.

6. Герц, І.І., Лісовська, Н.Ю. (2024). Проблеми формування індивідуального стилю майбутнього хореографа-постановника. *Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези X Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 18-19 жовтня 2024 р.)*. Т.1. Одеса: ПНПУ імені

К.Д. Ушинського, 203-207с

Інформаційні ресурси

1. Міністерство освіти і науки України: URL : <http://www.mon.gov.ua>.
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Одеська національна наукова бібліотека : URL : <http://odnb.odessa.ua/>.
4. Бібліотека Університету Ушинського : URL : <https://library.pdpu.edu.ua/>